

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

סדר נזיקין | מסכת שבועות, דף ל"א - ל"ז
פרשת נשא | ה' - י"א בסיון תשפ"ה (7-1 ליוני 2025)

הלימוד מוקדש להצלחת חיילי צה"ל, השבת החטופים ורפואת הפצועים

אֲחִינוּ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל
הַנִּתְּנִים בְּצָרָה וּבִשְׂכָּיָה
הָעוֹמְדִים בֵּין בָּיִם וּבֵין בִּיבְשָׁה
הַמְּקוֹם יִרְחַם עֲלֵיהֶם
וְיוֹצִיאֵם מִצָּרָה לְרוּחָה

וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה
וּמִשְׁעָבוֹד לְגִאֲלָה
הַשְׁתָּא בְּעֵנְלָא וּבְזָמַן קָרִיב
וְנֹאמַר אָמֵן

דף ל"א: פללים לדיני בית הדין

אם באו שנים לדין תורה, אחד לבוש בבגדי סחבות והאחר לבוש בבגדים יפים, אומרים הדינים לאיש הלבוש בהידור: או תלבש בלוי סחבות כמוהו, או שתלבישוו בבגדים נאים. הסיבה לכך היא כדי שהדינים לא יושפעו מהלבוש המהדר ויטו את הדין לטובת הלבוש בבגדים נאים. הלכה נוספת היא שאסור לדון לשמוע את אחד הצדדים לבדו, אלא בנוכחות שני הצדדים.

דף ל"ב: דיין במעשה מורכב

מעשה באדם שחטף חפץ מחברו. האיש שחטפו ממנו את החפץ הלך לבית דינו של רבי אמי והביא איתו עד אחד שהעיד שפלוני חטף ממנו את החפץ. הגיע החוטף לבית הדין ואמר: "אכן חטפתי ממנו את החפץ, אבל שלי הוא ולכן חטפתי אותו". אמר רבי אמי: "כיצד נהגה במקרה זה? אם נרצה לפסוק שהחוטף יחזיר את החפץ, הרי אין שני עדים שהוא חטף אותו בכלל. אם נרצה לפסוק שהחפץ ישאר אצל החוטף, הרי ישנו עד אחד המעיד שהוא חטף. אם נצוה על החוטף להישבע שהחפץ שלו - אי אפשר להשביע אותו כי הוא כמו גזלן, מפני שהוא חטף את החפץ וגזלן פסול לעדות".

דף ל"ג: שבועת העדות

ראובן תבע את שמעון לדין וטען בפני הדינים: "שמעון שבר את המראה של הרכב שלי". קראו לשמעון והוא טען: "לא היה ולא נברא". אמר ראובן: "יש לי עדים שראו את שמעון שובר את המראה". כאשר פנו לעדים הם אמרו: "אנחנו מעולם לא ראינו מאומה. איננו יודעים על מה הוא מדבר". במקרה כזה התורה העניקה אפשרות לראובן לחייב את שני העדים להישבע שאינם יכולים להעיד. מטבע הדברים אדם פשוט אינו נשבע לשקר ואם אכן הם ראו את המעשה והם יכולים להעיד לטובת שמעון, הם יעידו וימנעו משבועה.

מן התלמוד

סדר נזיקין, מסכת שבועות דף ל"א

מניין לשנים שבאו לדין, אחד לבוש סמרטוטין ואחד לבוש איצטלית בת מאה מנה, שאומרים לו לבוש כמותו או תלבישוהו כמותך? תלמוד לומר: מדבר שקר תרחק. כי הווי אתו לקמיה דרבא בר רב הונא, אמר להו: שלופו פוזמוקייכו וחוויתו לדינא.

איצטלית - מעיל

שלופו פוזמוקייכו - הורידו את נעליכם היקרות וחוויתו לדינא - ובואו לדין

הסבר: אם שני אנשים באים לבית דין, כאשר אחד לבוש בגדים בלויים ואחד לבוש בגדים יקרים - אומרים הדינים לעשיר שעליו להתלבש כמו העני או להלביש את העני כמוהו, כדי שהלבוש לא ישפיע על שיקול דעתם של הדינים. זאת לומדים מהפסוק "מדבר שקר תרחק", וכך היה נוהג רבא בר רב הונא, שהורה לבעלי הדין לחלוץ את נעליהם היקרות לפני הדין.

תפילה לשלום חיילי צה"ל:

מי שברך אבותינו
אברהם יצחק ויעקב,
הוא יברך את חילי צבא ההגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון,
העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו,
מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים,
ומן הים הגדול עד לבוא הערבה
ובכל מקום שהם, ביבשה באויר ובים.
יתן !! את אויבינו הקמים עלינו
נגפים לפניהם!
הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חילינו
מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה,
וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.
ידבר שונאינו תחיתיהם,
יעטרם בכתר ישועה ובעטרת נצחון.
יְהִי־בָהֶם הַכְּתוּב:
"כִּי יִי אֱלֹהֵיכֶם הַהֵלֶךְ עִמָּכֶם,
לְהִלָּחֵם לָכֶם עִם אֹיְבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶּם".
ונאמר: "אמן".

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי
המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר
לתרבות ומורשת ישראל.

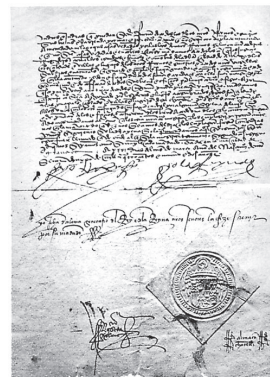
זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ניו יורק:
כניסת שבת: 19:08	כניסת שבת: 20:05
יציאת שבת: 20:25	יציאת שבת: 21:16
ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 19:23	כניסת שבת: 20:59
יציאת שבת: 20:28	יציאת שבת: 22:43

גירוש ספרד

צו הגירוש משנת 1492
(Wikipedia)

מתפלפלים

אדון כהן הלך ברחוב כאשר לפתע פגע בו כדורגל. הוא הרים אותו ואז הגיעו בריצה ארבעה נערים. שניים מהם אמרו לו שזה הכדור שלהם ושהילדים השניים חטפו להם את הכדור במגרש, והשניים האחרים אמרו בדיוק ההיפך - שזה הכדור שלהם ושהשניים האחרים משקרים ומנסים לגנוב אותו. אדון כהן התלבט מה עליו לעשות?

מצד אחד:

אם בגלל שהוא לא יודע
למי הכדור שייך, הוא ישאיר
את הכדור אצלו ולא ייתן
אותו לאף אחד מהנערים,
אז ברור שלפחות זוג אחד
מהנערים שהכדור באמת
שלו - יפגע מזה.

מצד שני:

אם יחזיר את הכדור לזוג נערים אחד, אולי הוא החזיר לאלו שהכדור לא שלהם, ואז הוא פוגע באלו שהכדור באמת שלהם. אדון כהן לא יודע כיצד עליו לנהוג עם הכדור שהגיע פתאום לידיו.

אם גם אתם נתקלתם בדיילמה ו'התפלפלות' עליה אתם מוזמנים לשלוח אותנו ונפרסם אותה
אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דיילמה" עם שם
משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

📍 | על המפה - קושטא-קונסטנטינופול

קונסטנטינופול היא עיר גדולה בטורקיה, שנקראת היום **איסטנבול**. היא נוסדה במאה השביעית לפנה"ס, ונקראה בתחילה **ביזנטיון**. בשנת 324 העביר הקיסר קונסטנטינוס את בירת האימפריה הרומאית מרומא לביזנטיון, ושינה את שם העיר לקונסטנטינופוליס, על שמו. היהודים כינו את העיר קושטנדינא, או בקיצור קושטא. בשנת 1453 כבשו הטורקים העות'מאנים את העיר ושינו את שמו לאיסטנבול. במקום התקיימה קהילה יהודית גדולה וחשובה, ורבים ממגורשי ספרד ופורטוגל מצאו בה מקלט. בין יהודי העיר היו עשירים רבים שכיהנו במשרות חשובות בממלכה. רוב יהודי איסטנבול עלו לארץ לאחר הקמת המדינה.

ציור של העיר קונסטנטינופול (Wikipedia)

ציור של העיר קונסטנטינופול (Wikipedia)

 | מי אני?

1. מוסד נוצרי קתולי שהוקם
ב-1536 לבקשת מלך פורטוגל.
2. אנשיו היו אחראיים על רדיפת מומרים ואנוסים
שלא פעלו בהתאם לדרישות הנצרות.
3. כמו כן היה בסמכותם לצנזר ספרים, להאשים
אנשים בכישוף ועוד.
4. למעלה מ-1,000 אנשים הועלו על המוקד
בידיהם.

ԼԱՅՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ԼՍՏԱԳՈՐԾԱՆ

חידה!

למדנו על שבועות. על מי מסופר בתורה שנשבעו את השבועות הבאות?

1. נשבע לאדונו שלא ייקח לבנו אישה

מבנות כנען

2. נשבע לאחיו שהוא מוכר לו את בכורתו

3. נשבע לאביו שלא יקבור אותו במצרים

4. נשבע שלא יביא עוד מבול לעולם

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי היא האישה שבציור?
- 2 כיצד העיר טבריה קשורה אליה?
- 3 מהו חרם אוקונה?

מינהל החינוך הדתי,
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

חמד של מושג

אנוסים

האנוסים הם יהודים שנאלצו בכפייה להמיר את דתם לנצרות או לאיסלם, אך המשיכו בחשאי לשמור על יהדותם והשתדלו לקיים מצוות בستر. תופעה זו הייתה נפוצה בעיקר בספרד, לאחר שרוב היהודים גורשו ממנה, ואלה שנשארו נאלצו להתנצר. האינקוויזיציה חיפשה אחר האנוסים, ויהודים רבים שנתפסו שומרים מצוות עברו עינויים והוצאו להורג. רבים מהאנוסים נטמעו כעבור כמה דורות באוכלוסייה הנוצרית, אולם חלקם שמרו על מנהגים מיוחדים שנמשכו עד היום.

5780
ה'תש"פ

5778
ה'תשע"ח

5727
ה'תשכ"ז

5708
ה'תש"ח

5707
ה'תש"ז

5699
ה'תרצ"ט

5657
ה'תר"ץ

5323
ה'רמ"ח

5260
ה'ת"ת

5258
ג'רדש ספרד

4900
ה'רמ"ב

4800
רש"י

4650
רבי סעדיה גאון

4260
ימי הביניים

510
תקופת הראשונים

דף ל"ד: על פי שנים עדים

מעשה בתנא רבי שמעון בן שטח שראה אדם אחד חבירו מתוך מריבה. החבר נמלט לתוך חורבה והרודף נכנס אחריו. רץ רבי שמעון בן שטח לתוך החורבה והוא ראה את הרודף מחזיק בידיו חרב נוספת דם, וחברו מוטל הרג. כלומר: היה ברור שזה הרגע הוא נרצח על ידי חברו שאפילו החזיק בחרב נוספת הדם. אמר לו רבי שמעון בן שטח: "רשע, מי הרג אותך - אני או אתה? אבל מה אעשה שאני יכול לשפוט אותך בדיון תורה ולפסוק שאתה חייב מיתה, מפני שהתורה קובעת בספר דברים: **'על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת לא יומת על פי עד אחד' - אי אפשר לחייב אדם מיתה על פי עד אחד, לכן הקב"ה יפרע ממך ויעניש אותך.**" אמרו חז"ל: לא זז משם רבי שמעון בן שטח, עד שנחש הפיש את הרצח והוא מת.

דף ל"ה: קדושת שם ה'

בדף זה לומדים שאסור בשום אופן למחוק את אחד משמותיו של הקב"ה. שמותיו של הקב"ה כתובים במקומות שונים: ספרי תורה, חומשים, סידורים, ולפעמים גם על פרוכות, ואפילו ישנם מקומות שבהם נהגים לכתוב את שמו של הקב"ה על קיר בית הכנסת. עוד לומדים בתלמוד כי יש הסוברים שקדושת שם ה' אינה רק בשם ה' עצמו אלא גם ב"נטפלו"

מהם "נטפלו"? אותיות שהצטרפו בכתיבה למילה אחת עם שמו של הקב"ה. למשל: "אלוקיכם". האותיות הסופיות אינן חלק משם "אלוקים", אך מאחר שהן צורפו למילה אחת הן קדושות כמוהו וגם אותן אסור למחוק.

דף ל"ו: מדוע אסור לבנות את יריחו?

בתלמוד מוזכרות שבועות שונות שנאמרו בתנ"ך. להלן שתיים מהן: יהושע בן נון השביע את בני ישראל (יהושע ו'): **"אָרֶר הָאִישׁ לִפְנֵי ה' אֲשֶׁר יָקוּם וְבָנָה אֶת הָעִיר הַזֹּאת אֶת יְרִיחוֹ"**. הרמב"ם מסביר שיהושע השביעם כה, כדי שכל הדורות יוכלו לראות את הנס הגדול של חומת העיר השקועה בתוך האדמה, לאחר ששקעה כשבני ישראל סבבוה כדבר ה' ותקעו בשופרות. **צדקיהו המלך עלה למלוכה בגיל עשרים ואחת והוא נשבע לנבוכדנאצר שלא ימרו בו.**

לאחר שצדקיהו ומנהיגי העם חטאו לה', שלח ה' את הגוים והם הרגו בחורים וזקנים, שדדו את אוצרות בית ה' ואת אוצרות המלך והביאו הכל בבבל. את שארית הפלטה הם היגלו לבבל להיות להם לעבדים. כך חרב בית המקדש הראשון.

דף ל"ז: רב פפא

רב פפא חי בדור החמישי של אמוראי בבלי, והיה תלמידם המובהק של אביו ורבא. לאחר פטירת רבא, עבר רב פפא לנרש, הסמוכה לסורא. לאחר פטירת רב נחמן בר יצחק, זקן הדור, עברה הנהגת הדור לרב פפא ולרב הונא בריה דרב יהושע, שהיו תלמידי אביו ורבא. אז נעשתה נרש מרכז רוחני גדול בימי רב פפא היתה ישיבת נרש מפורסמת ביותר ומאות תלמידים נהרו אליה. רב פפא היה עשיר מופלג, מעיסוק בתעשית השכר, ומאותם תלמידים היו סמוכים על שולחנו. **בין תלמידיו היו שני גדולי הדור הבא: רבינא ורב אשי.**

דבר תורה

לאחר שמונה משה כל אחת ממשפחות הלויים (גרשון, קהת ומררי) בפני עצמה, הוא חוזר ומונה את כל המשפחות יחדיו.

שאלת השאלה: **מדוע יש לחזור ולמנות יחד?** הרי מדובר בחשבון פשוט, אותו יכול כל אחד לבצע? מדרש רבה עונה על שאלה זו ואומר: "מאחר שחשב (ספר) הלויים משפחות... חזר וכללם יחד להגיד שכולם שקולים לפני המקום בחיבה". לכל משפחה בלויים היה תפקיד אחר במלאכת המשכן. בני קהת היו אחראים על כלי הקודש החשובים, בעוד המשפחות האחרות עסקו בחלקים החיצוניים יותר שבמשכן - הקרשים והעורות. ניתן היה לחשוב כי הקב"ה מחבב יותר את הקהתים העוסקים במלאכה חשובה יותר. **בכדי להוציא מטעות זו, חזרה התורה ומנתה את כולם גם יחד - ללמדך - שכולם אהובים, כולם מקובלים וכולם חביבים לפני המקום במידה שווה.**

שאלות השבוע

1. האם מותר לדיין לשמוע את דברי אחד מבעלי הדין, כשהשני לא נמצא?
2. מהי שבועת העדות?
3. איזו עיר היה אסור לבנות מחדש לאחר שנחרבה?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכות. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון

תשובות - הציור השבועי (עמ' 3)

1. דונה חנה גרציה נשיא.
2. דונה גרציה קנתה שטחים גדולים של העיר על מנת להתגורר שם.
3. בשנת 1556, בעיר אנקונה שבמחוז מארקה בצפון-מזרח איטליה, גר האפיפיור להעלות על המוקד קבוצה של אנוסים פורטוגלים באשמת חזרה ליהדות. בתגובה ארגנה גרציה את חרם אנקונה - הטלת חרם מסחרי של יהודים על נמל אנקונה.

תשובות - חידה (עמ' 3)

תשובות: אליעזר, עשוי, יוסף, ה'

